

Se <https://aktivisterforfred.wordpress.com/2023/06/08/svenska-mediers-fortalskampanjer-foljer-ett-historiskt-monster/>

Svenska mediers förtalskampanjer följer ett historiskt mönster

8 JUNI 2023 / JAN WIKLUND

För en impopulär regim, i vid mening, finns det ett gammalt knep, tillämpat redan av [Klemens von Metternich](#), kallad Mitternacht, "midnatt", konservativ österrikisk statsman i början av 1800-talet. Den går ut på att utnämna en yttre fiende och hävda att alla som kritiserar den förda politiken är agenter för denna.

Kortsiktigt kan en sån taktik vara framgångsrik. Emellertid är den giftig. Den kan fördärva samhällsklimatet för lång tid framåt. [Det är myndigheter som genom sitt agerande skapar eller fördärvar tilliten i ett samhälle, säger Bo Rothstein](#). När myndigheter skapar misstro, för att inte säga paranoia, sprider det sig.

Det mest beryktade exemplet under 1900-talet var Moskvaprocesserna. Taktiken var ingalunda påhittad av myndigheterna utan bara [en anpassning till konspirationsteorier som redan var vitt spridda i samhället](#): varför blev det inte bättre trots att kapitalismen hade avskaffats, det måste vara någons *fel*? Emellertid ligger arvet efter det statliga förtälet kvar efter snart hundra år i alla postsovjetiska stater: all samhällskritik anses per definition vara ett resultat av främmande makts intriger. [Och misstro är dyrt](#). Rädsla förmodligen ännu dyrare, rädda människor kan göra förfärliga saker.

Nästan lika notorisk var McCarthyismen, som resulterade i den dittills livskraftiga folkliga amerikanska radikalismen dog. [Den lilla samhällskritik som fortlevde var av den evangeliska sorten](#): bära vittnesmål mot synden. Inte av den dittills rådande demokratiska och fackliga: vi är folket. Med resultatet en folkligt påhejad aggressivitet utåt (man måste ju bevisa att man inte är agent för främmande makt), och oförmåga att i organiserad form skydda sig mot ökad fattigdom inåt. Plus, förmodligen som ett resultat av detta i sin tur, ökad splittring även inom maktskiktet [som på lite sikt enligt kunniga bedömare kan leda till kollaps eller inbördeskrig](#).

Så när Natovänliga politiker och opinionsbildare nu börjar använda taktiken i vår del av världen leker dom med dynamit.

Så vitt jag vet var pionjären här Natos generalsekreterare [Anders Fogh Rasmussen som 2014 hävdade att dom som försöker skydda grundvattnet mot fracking är ryska agenter](#). Sen dess har det inte varit någon hejd på vad ryska agenter har att beställa. [En lista finns här](#), [en annan finns här](#), men de är långt ifrån uttömmande. [Ett färskt exempel finns här](#).

Att ett konspirationistiskt tankemönster bredde ut sig i allmänhet i krisernas spår försvårade inte direkt processen, den här gången heller. Inte heller att de europeiska regimernas förtroendekapital sjönk och panik spreds.

I Sverige användes taktiken framgångsrikt för att knäcka Aftonbladet, dittills ett fäste för den antagbart Natokritiska vänstern inom socialdemokratien. Det började med att finska Utrikespolitiska Institutet satte sin godkändstämpel på en rapport [som påstods visa att Aftonbladets kulturredaktion var ett tillhåll för ryska agenter](#). Mycket ull hade den inte att bjuda på; det mest konkreta var att en debattartikel hade varit elak mot Bildt (vad ska man annars förvänta sig av en socialdemokratisk tidning?). Men en liknande rapport från det svenska Utrikespolitiska Institutet följde upp. Den här gången namngav man flera personer som agenter, dock utan att några bevis presenterades. Till rapportförfattarnas försvar inför påföljande motangrepp mobiliserades sen en rad kända forskare som förklarade att författarna inte hade gjort något fel.

Varpå en förtalskampanj i borgerlig press satte igång. Var man för svensk neutralitet utmålades man som rysk agent med motiveringen att neutralitet var i ryskt intresse. [Att det också var i svenskt](#) – och kanske globalt – ansågs ovidkommande.

Och det räckte för att Aftonbladet skulle kasta in handduken och anpassa sig. Några av dom som på en tidig punkt i den följande debatten hade protesterat mot beskyllningar uppgav sig vara rädda och tystnade snabbt.

Det är visserligen helt tillåtet för Patrick Oksanen eller Karin Olsson – för att bara ta två ur förtalargänget – att på psykopatiskt vis tro att världen är ett nollsummespel, där det som är bra för en part, låt oss säga Ryssland, per definition är dåligt för alla andra. Vad som däremot inte är tillåtet är att ta detta för givet, och att kalla dem för fula namn som tror att det kan finnas lösningar som många kan tjäna på. Det är buskagitation. Det förgiftar samhällsklimatet. Det sprider en atmosfär av lögn och förställning som en gång vållade stor skada i såväl Sovjetunionen som i USA och mycket väl kan göra det även i Sverige.

Om det inte redan har gjort det.

Att ducka är dock ingen bra taktik från dem som angrips, det bara uppmuntrar förtalarmaffian som känner sig allsmäktig av detta. Men den beryktade Kommittén mot oamerikansk verksamhet gick grovt på pumpen när den [försökte sätta dit ett gäng äldre damer som hade protesterat mot kärnvapen någon gång under tidigt 60-tal](#). De anklagade behandlade kommittén som en fars, med resultatet att hela den amerikanska publiken började betrakta den som en fars. Kommittén fick därför läggas ner.

Möjligen tyder detta på att också förtalskampanjen mot freds- och miljörelserna och närstående kretsar borde betraktas som en fars. Tyvärr är den mycket svart och har redan skadat många enskilda (för att inte säga samhället i stort). Den bör definitivt läggas ner. Gärna med lite ursäkter från de ansvariga, men det är väl inte att hoppas på.